kisdobos

1986. FEBRUÁR

Kiss Ilona rajzai

Áprily Lajos

Ritka madár

Köd, köd, konok köd, fákon zúzmara.
De szín ütötte át a vak homályt:
az öröm pirostollú madara,
a ritka szép madár a fánkra szállt.

Kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetsége
lapja a 6—10 éveseknek
XXXV. évf., 2. sz.
Főszerkesztő: Jani Gabriella
Kiadja: az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat.
Felelős kiadó: dr. Petrus György
Kiadóhivatal: Budapest VI.
Révay u. 16. 1374
Telefon: 116-660
Készült a Kossuth Nyomdában.
85.1287
Felelős vezető:
Bede István vezérigazgató
Index: 25442
HU ISSN 0450-3287
Terjeszti: a Magyar Posta

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége,
Budapest, Postafiók 100. 1502
Telefon: 660-162
Előfizethető bármely postahivatalban,
a kézbesítőknél,
a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál
(KHI) Budapest
V., József nádor tér 1. 1900,
közvetlenül vagy postautalványon,
valamint átutalással
a KHI 215-96 162
pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj egy évre 60,— Ft.
Kéziratot nem őrzünk meg
és nem küldünk vissza
A címlapon Oskó Ildikó (10 éves)
Karnevál című munkája
(Gyermekalkotások Galériája, Zánka)

A farsang

A farsang évszázadok óta a nagy télvégi mulatságok ideje, amelyet még a királyi udvar is illő pompával ünnepelt meg. Ez volt az utolsó alkalom a mulatságra, utána következett a húsvétig tartó nagyböjt. Nem maradt ki senki a farsangi időszakot lezáró háromnapos dőzsölésből. Még a legszegényebb zsellér is igyekezett, hogy igazi jó falat kerüljön az asztalára, s még egyszer jól kitáncolja magát. A farsang szó azt jelenti húshagyó.

Mit is ünnepeltek ilyen nagy vigadalommal? Minden európai nép szokásaiban fontos események a telet lezáró, tavaszt váró ünnepek. Ezek a nagy ünnepi lakomák az ébredő természet bőségét, termékenységét biztosítják a mágia segítségével.

A farsangi mulatság fénypontját jelentette a maskarások, farsangosok megjelenése a házaknál. Jöttek a gólyák, lovak, kecskék, gyakran fiúnak öltözött lányok vagy asszonyruhába bújt legények. Gyakran egész hosszú, sok szereplős jeleneteket adtak elő; tréfás lakodalmat, temetést, a betyárok kalandjait a pandúrokkal. Farsangkor csak az a pártában maradt lány volt szomorú, akit a legények kicsúfoltak.

„Húshagyó, húshagyó,
ittmaradt az eladó."

A Jászságban rossz, hamus fazekakat dobáltak a lányok kertjébe: „Nem adta férjhez kend a lányát, szűrjék kendtek együtt a ciberét." A cibere már a két nap múlva kezdődő böjtöt idézi.

(Bihari Anna, Pócs Éva
Képes magyar néprajz)

Hopp, hopp farsang!

Hopp, hopp farsang!
Megölték az ártányt
Nem adták a máját;
Csak a szalonnáját.
Adjon az úristen
Ennek a gazdának
Hat szép ökröt,
Nyolc kis bérest,
Arany ekét a kezébe,
Arany búzát a földjébe.
Hopp, hopp farsang!
Lőringő farsang!

A pásztorfiúk mondták házról házra járva. Kezükben két méter hosszú, pántlikákkal feldíszített, meghegyezett nyárs volt. A FELKÖSZÖNTÖTT házigazdák szalonnadarabokat szúrtak a nyársra jutalmul.

Simon István

Februári szivárvány

Suhints a lovadra, Lackó,
repülj Csillag, kicsi ló;
kattog a szikrázó patkó,
villám kaszál, villogó.

Elér Sümegig gyors zápor,
pokrócot a kasra fel.
Vendel kőszobra, elázol;
a várromon eső legel.

De csak egy perc, még annyi se,
s de világos a világ,
lányok látszanak messzire,
lengő kezük hóvirág.

Február végi szivárvány
alá szalad — nézd Laci —
a tél és tavasz határán
jegenyés úton a kocsi,

s ívét a hétszín szallagnak
ragyogtatja kerekén;
szalad a Csillag,
trap-trap-trap —

és dől a fény,
és dől a fény.

Jánky Béla

Jégen, vízen

Tünedezik
már a nyomom
a jégen,
a jégen;
magam véstem
korcsolyázva
a télen,
a télen.

Mi lesz vele,
ha majd a jég
elolvad,
elolvad?
Újat rajzol
a víz tükrén
a csónak,
a csónak.

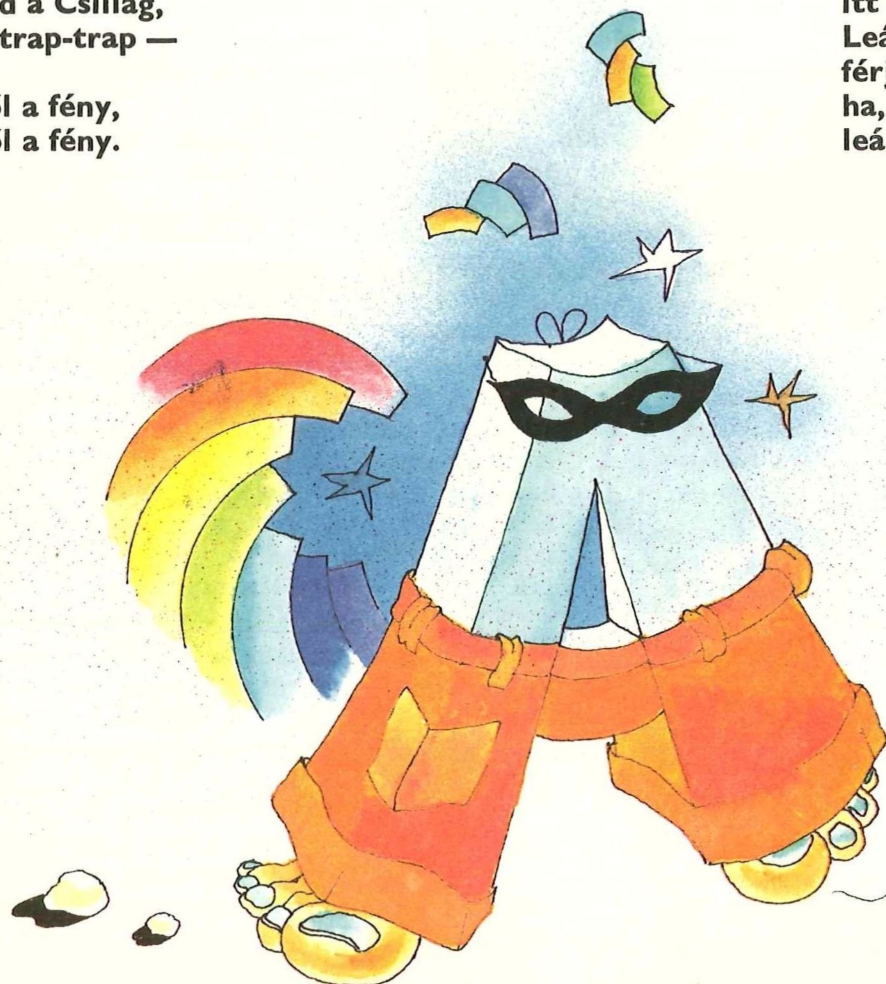
Farsangi ének

A, a, a,
a farsangi napokban,
a farsangi napokban
leszünk mi is vígabban.
A, a, a,
a farsangi napokban!

A, a, a,
a farsangi diákok,
a farsangi diákok
piros nadrágban járnak.
A, a, a,
a farsangi diákok.

A, a, a,
ma vagyon Balázs napja,
melyben minden diáknak
lábai farsangolnak,
a, a, a
lábai farsangolnak.

Ha, ha, ha,
itt a farsang dereka.
Leánynak kell szép ruha,
férjhez menne, ihaha,
ha, ha, ha,
leánynak kell szép ruha.

Herpai Zoltán rajzai

NAGY KATALIN
UGRÓEGÉR

Teadélutánt rendezett az őrsünk. Teát ugyan senki nem ivott, nem szeretjük, csak a délutánt, vagyis amikor együtt lehetünk. Igaz, azt szeretjük délelőtt is, meg este. De farsangkor minden őrs rendez teadélutánt, hát mi is.

A szülőket is meghívtuk. Így legalább volt kivel táncolni a lányoknak. Mert a fiúk nem akartak táncolni, még Hejjes Tamás se. Pedig ő balettiskolába is jár, nemcsak a rendesbe. Kérdeztük is, hogy mi baja. Azt mondta, ő színpadra termett. Ezt nem magától találta ki, hanem a mamájától hallotta. De elhitte neki rögtön, és most már ő is terjeszti. Egyszer szerepelt is a művelődési házban. Ő volt az első egér abban a meserészletben, amit előadtak. Összesen kilenc egér volt. Nem lehetett tudni, melyik az első, mert teljesen egyformák voltak. Amikor az előadás végén egyenként meghajoltak, mi mindegyiknek nagyon tapsoltunk. Mert hátha éppen az a Hejjes! Aztán mégse tetszett neki a dolog. Azt mondta, miért tapsoltunk a második egérnek?! Az az ő legnagyobb ellensége. Most is elébe állt szándékosan, azért nem tudott elég szépet ugrani a színpadon. Így tudtuk meg, hogy Hejjes ugróegér, nemcsak olyan egyszerű, amit a speizból ismernek az emberek.

De a teadélutánon nem akart táncolni egyáltalán. Azt mondta, neki az olyan, mint másnak a számtandolgozat, fogalmazás, bármiféle házi feladat. Nekem nagyon tetszett ez a magyarázat, a lányoknak egyáltalán nem. Igaz, nem is én akartam táncolni a Hejjessel, hanem ők.

A lányok nagyon másmilyenek voltak, mint máskor. Ők azt akarták eleinte, hogy legyen inkább jelmezbál, farsangban az úgy szokás. De a fiúk nem akarták. Szavaztunk. Mindig szavazunk, amikor csak találunk rá okot. Most a fiúk győztek. Könnyű volt. Mi kilencen vagyunk. A lányok hárman. Igaz, ők viszont nem tartották be, amit szavazással eldöntöttünk. Mert kicsit azért úgy öltöztek, mintha jelmezbál lenne mégis. Például répanadrágban jöttek; három leveszöldség! És Göndör Mari külön hajat is tűzött a rendes hajába. Fonott kalácsra hasonlított a külön haj, Mari nagyon csúnya lett tőle. Pedig éppen szép akart lenni, azért lopta el a nővérétől mára. A nővére fodrásztanuló. Mari is fodrásznak készül. Már tud is néhány szakkifejezést, például azt, hogy vendéghaj. Így hívják azt a hajat, ami néha a fiókban van, néha valakinek a fején vendégségben.

Göndör Mari bátor is lett a vendéghajtól, nemcsak csúnya. Odaállt Hejjes elé. Meghajolt és kihirdette:

— Hölgyválasz!

Hejjes csak legyintett és otthagyta őt a terem közepén. Mari nagyon mérges lett és azt mondta neki:

— Te Hejjes! Te kész helyesírási hiba vagy...

Mindenki nevetett. Úgyhogy Hejjes el is bujdosott. Kiment a folyosóra, ahol tiszta sötétség volt. Mert megígértük az igazgató bácsinak, hogy takarékoskodunk a villannyal. Ha már ilyen felfordulást csinálunk.

Göndör Marit a Nagyfőnök kérte táncra. Ő civilben a Bori Pista nagypapája, de az őrsben Nagyfőnök, mert sokat játszik velünk, és azt szereti, ha ő dirigál. Még szerencse, hogy meghívtuk a teadélutánra őt is! Mert a szülői munkaközösség többi tagja főleg egymással táncolt, így Göndör Marinak nem lett volna párja. Kriván Kati egymagában ropta. Ádám Eta is. Táncolhattak volna együtt — éppen egy pár... De azt mondták, párba állni olyan gyerekes!

Én átmentem a szertárba. A maradék szülői munkaközösség ott készítette a szendvicseket. Jelentkeztem, hogy segíteni szeretnék. Mondták, hogy fiúknak ez nem való, és összevissza csókolgattak. Ádám Eta mamája kötényt adott rám, és bekötötte kendővel a fejemet. Erre igazán nem volt szükség! Részben, mert már úgyis készen voltak a szendvicsek, részben, mert Hejjes leselkedett az ajtóban. Majd csúfolni akar biztosan.

De nem jól tudtam. Mert csak ijeszteni akart. Elbújt a sötét folyosón az ablakmélyedésbe. Úgy tervezte, hogy a nyakamba ugrik nagy ordítással és lerántja a kendőmet. Meg is tette. Csak véletlenül a szülői munkaközösség nyakába ugrott, mert az illető anyukán is éppen olyan szerelés volt, mint rajtam. Plusz egy szendvicsestál.

Hejjes Tamás bebizonyította, hogy civilben még jobban tud ugrani, mint amikor egér a színpadon. De nem örült a sikernek. Inkább szégyellte magát. De annyira, hogy szégyenében hat szendvicset evett meg. Pedig négy járt csak fejenként.

(Részlet a Hó-napló című könyvből.)

Bemutatjuk

Csanádi Imrét

A költő Zámolyban született. A parasztszármazású fiút tehetsége tette fővárosi diákká. Budapesten folytatta főiskolai tanulmányait, a Győrffy-kollégium tagja. A II. világháborúban katona, majd Ukrajnában hadifogoly. Hazatérése után újságíró, később könyvkiadói lektor. (A lektor szerkesztő, aki a kéziratokat elbírálja, esetleg kiadásra készíti elő.) 1953 óta kilenc verseskötete jelent meg. Szerkesztői munkássága is jelentős.
Háromszor kapott József Attila-díjat irodalmi tevékenységéért. 1975-ben Kossuth-díjjal tüntették ki.
Mindig vonzódott a gyerekekhez. Négy testvér (1956) és Kis verses állatvilág (1958) című verseskötetéit is nekik írta. Ezenkívül számos antológiában (gyűjteményes irodalmi kiadványban) megtalálhatjuk gyermekeknek szánt költeményeit.

Pesti verebek

**Hú, micsoda ricsaj ez,
tízezer veréb neszez;
tízezer parányi gömb,
nyüzsög, mozog odafönt.**

**Mindjárt kora délután,
tele velük a platán,
mintha levelek helyett
ők volnának levelek.**

Doromboló

**Fagy kinn, fagy,
hó van nagy —
most ideje,
most fagyjon,
akár bele-
szakadjon,
csak a kályha mormoljon,
vén cirmos doromboljon:
elnyugszunk
esténként
édesanyánk
meséjén.**

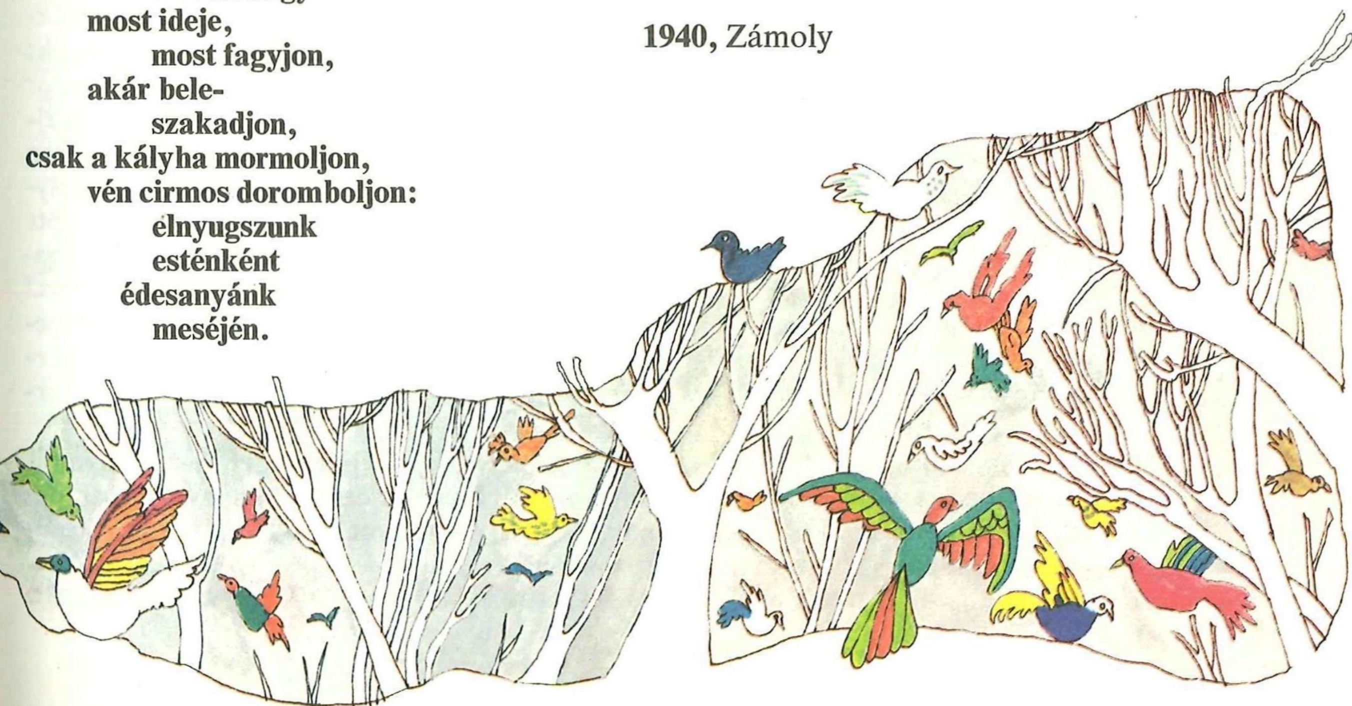
Február

**Itt tengelicecskék, ott remete varjak,
az egyik csupa fütty, a másik fa hallgat.
Jó füttyre fakadni, víg zsivajba kapni, —
még jobb a sötétnek hajnalban hallgatni.**

**Hajnal van, reggel már, tavaszosra fordul, —
nem csoda, madárnak kedve ha kicsordul.
Arany ég, arany ég, aranyos a reggel,
ébredni madárnak kell aranyos kedvvel.**

**Aranyos jókedvvel, reménnyel, pirossal,
nem törődni sokat jelenbeli rosszal,
se téllel, se széllel, se fagyok dühével,
csak a tüzes tavasz friss üzenetével.**

1940, Zámoly

Nagy Gy. György felvétele

Nem semmi! Levegő!

Amiről most szó lesz, azt legtöbbször csak akkor vesszük észre, amikor hiányzik. A levegőt rendszerint „levegőnek nézzük", és nem sejtjük, milyen sok érdekességre képes. Ki gondolná például azt, hogy egy köbméter levegő csaknem másfél kiló?! Pedig így van! Ha egy levélmérleggel lemértek egy lufit, majd felfújva újra leméritek, észreveszitek a különbséget. A levegő súlya okozza a légnyomást. A Földet borító vastag burka véd meg minket a kozmikus sugárzás egy részétől és a kisebb meteoroktól. Levegő nélkül éjszaka mínusz 100 Celsius-fok alá esne a hőmérséklet, nappal meg plusz 100 fok fölé nőne! Hatalmas áramlatai révén, a szelek segítségével a levegő a Föld minden pontjára elviheti a virágport és a gombaspórákat.

A repülő állatok levegő nélkül gyaloglásra kényszerülnének, de az ember se repülhetne, legalábbis repülővel nem. Nem működne az ejtőernyő és a vitorla. A levegő tartja fenn a víz körforgását, amely egyik fontos feltétele a földi életnek. Igaz, hogy az apró vízcseppeken színeire bomló napfény okozza a szivárványt, de a levegő érdeme, hogy vízcseppeket hordozni képes. Az elpárolgó víz ugyanis bizonyos magasságban — ahol a levegő hidegebb, mint a talajon — a lebegő virágporra, gombaspórákra, mikrometeorokra és egyéb szemcsékre kicsapódik, és létrejönnek a felhők.

Az ég apró vízcseppekből álló díszeiről essék szó kicsit részletesebben! Ahol a Föld felszíne jobban felmelegszik, felmelegíti a fölötte levő levegőt is. A meleg levegő emelkedni kezd — helyére a környékről hidegebb áramlik — és az emelkedő levegő párája egyszer csak kis *gomolyfelhőt* képez. Ha nagyon sok gomolyfelhő képződik, az jelzi, hogy sok az emelkedő légáramlás, ami kedvező a vitorlázórepülőknek és az ejtőernyősöknek, de a nyugodt levegőt kedvelő ballonrepülőket szerfölött bosszantja. Ha nemcsak sok, hanem *nagy gomolyfelhők* is képződnek, akkor megint csak megoszlanak a vélemények: a lepkegyűjtők bosszankodnak a *várható zivatar* miatt, annál jobban örülnek a gombászok! A zivatar elmúlását a *rétegfelhők* kísérik, gyakran csak néhány száz méteres magasságban. A gomolyfelhők rendszerint 1000—2000 méter között kezdődnek. Nyári zivatarok idején a legmagasabb pontjuk elérheti a 8—10 ezer métert! Ugyanitt képződnek a jégkristályokból álló *pehelyfelhők*. A háromféle említett felhőn kívül természetesen más, átmeneti és „rendhagyó" formák is vannak.

Valójában a légkör jelenségei igen bonyolult folyamatok részei, és ezért aki a levegőt semminek tekinti, igen nagyot téved!

Gergelics László

Magyar Ferenc felvételei

Koncsol László

A köd

Nincsen szárnyam
szállok mégis
nincsen arcom
ösmersz mégis
húsom sincsen
de van árnyam
borzas lélek
szellem-bálban.

Az esőcsepp

Aki pára voltam,
aki felhő lettem,
majd onnan kiválva
homlokodra estem,

dús esőcsepp volnék,
gyöngy, szivárvány, bársony.
Lehulltam, s folytatom
lélekvándorlásom.

A zúzmara

„Tüskés fény a gallyon.
Cseng a szilvafa.
Jég a testem, arcom" —
így a zúzmara.

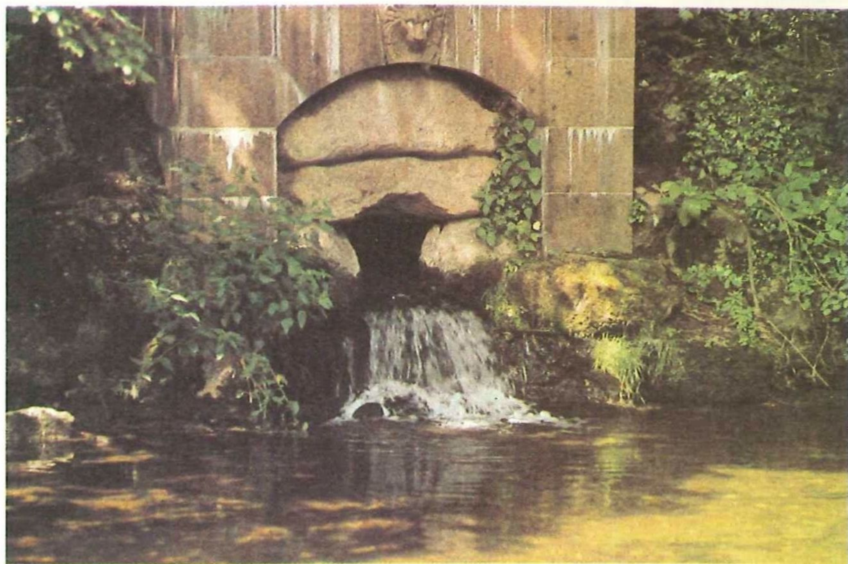
A jégcsap

Sok voltam én,
de lettem egy:
hideg, kemény
vízcsepp-elegy.

A harmatcsepp

Mi a dolgod, kicsi csepp?
„Borogatom, látod,
itatgatom, hűsítgetem
e lázas világot."

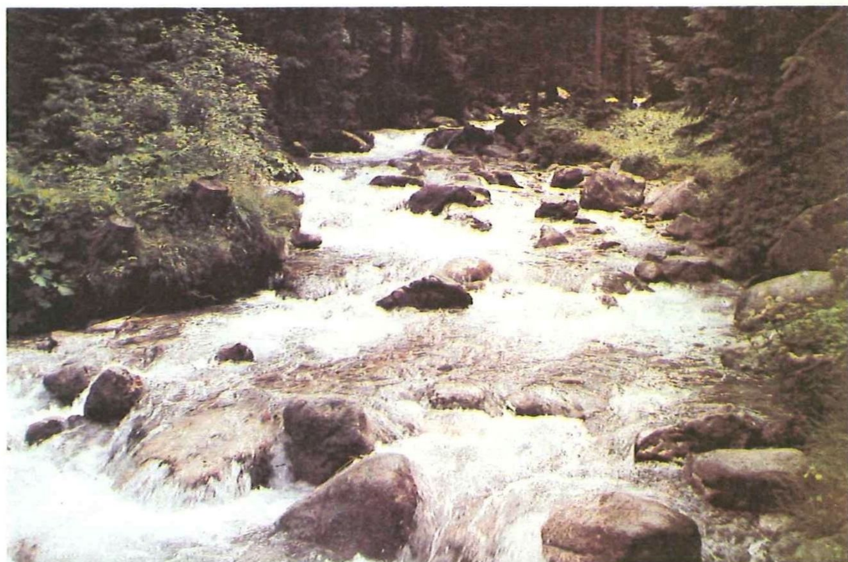
Részletek
a **Vizesnapló**
című verseskötetből

A Duna forrása a Fekete-erdőben

Hegyi patak a Börzsönyben

Patak a Lengyel-Tátrában

Szellem a színpadon

avagy úttörőcsapat a hegyek gyomrában

A Pálvölgyi cseppkőbarlang pénztára előtt az érdeklődők hosszú sora kígyózott. Itt találkoztam **Kalmár Lászlóval**, a **Hegyvidéki Testedző Egyesület Természetjáró Úttörőcsapatának** vezetőjével. Ő vállalkozott arra, hogy az önként jelentkező gyerekeket bevezesse a barlangászat rejtelmeibe.

A cseppkőbarlangtól néhány lépésnyire található a **Mátyáshegyi barlang** bejárata, amelyet iskolabarlangnak is neveznek. A kezdők ugyanis itt tanulják meg a barlangászat fortélyait. Megérkezésünkkor az előtérben már lázasan folytak az előkészületek: egy felnőtt-csoport már a bakancsok felhúzásánál tartott. Mellettük egészen piciknek tűntek az úttörőcsapat serénykedő tagjai. Ők éppen a karbid-lámpa szétszerelésével foglalatoskodtak. Miután minden tartozék: fejfedő, lámpa, pótelem és szerelék a helyére került, útnak indultunk.

Keresztes Iván 6. osztályos barlangász vezetett bennünket, az úttörőcsapat alapítótagjainak egyike. A barlang minden zegzugát ismeri. Szűk lyukakon átbújva, a síkos agyaglejtőkön csúszva, hosszú folyosókon átkúszva követtük őt. Közben elmesélte, hogy a fejünk fölött lévő gömbszerű bemélyedéseket a forróvíz alakította ki, s hogy a II. világháborúban ezt a barlangot a megszálló németek hadtáp (élelmiszer) raktárnak használták. Egyre beljebb haladva megismerkedtünk a Hírközpont, az Elefánt-terem, a Könyvtár és még sok más helyiséggel, jellegzetes köveiről nevezték el valamennyit. A Laci-lépcső Kalmár László édesapjáról kapta a nevét. **Idősebb Kalmár László** 1948-ban egyike volt a barlang felfedezőinek.

A Színház-teremben vártuk meg a másik, szűkebb járaton érkező fiatalabbakat. Az avatási szertartás következett. A barlang szelleme a színpadról nézett le ránk. Valóban félelmetes emberarcot formált a kövek elrendeződése. A szellem — tartják a barlangászok — csak akkor fogadja be igazi barlangásznak az oda betolakodót, ha a jelölt az igen meredek és csúszós avatófalra felmászik, majd az ottlévő mélyedésbe beül, magát jól kitámasztja és tapsolni képes. Ha mindez nem sikerül, társai avatják fel. Ennek szintén ára van. A felsült barlangásznak le kell kuporodnia egy kőre, majd tűrnie kell, hogy felavatott társai jót sózzanak a hátsófelére.

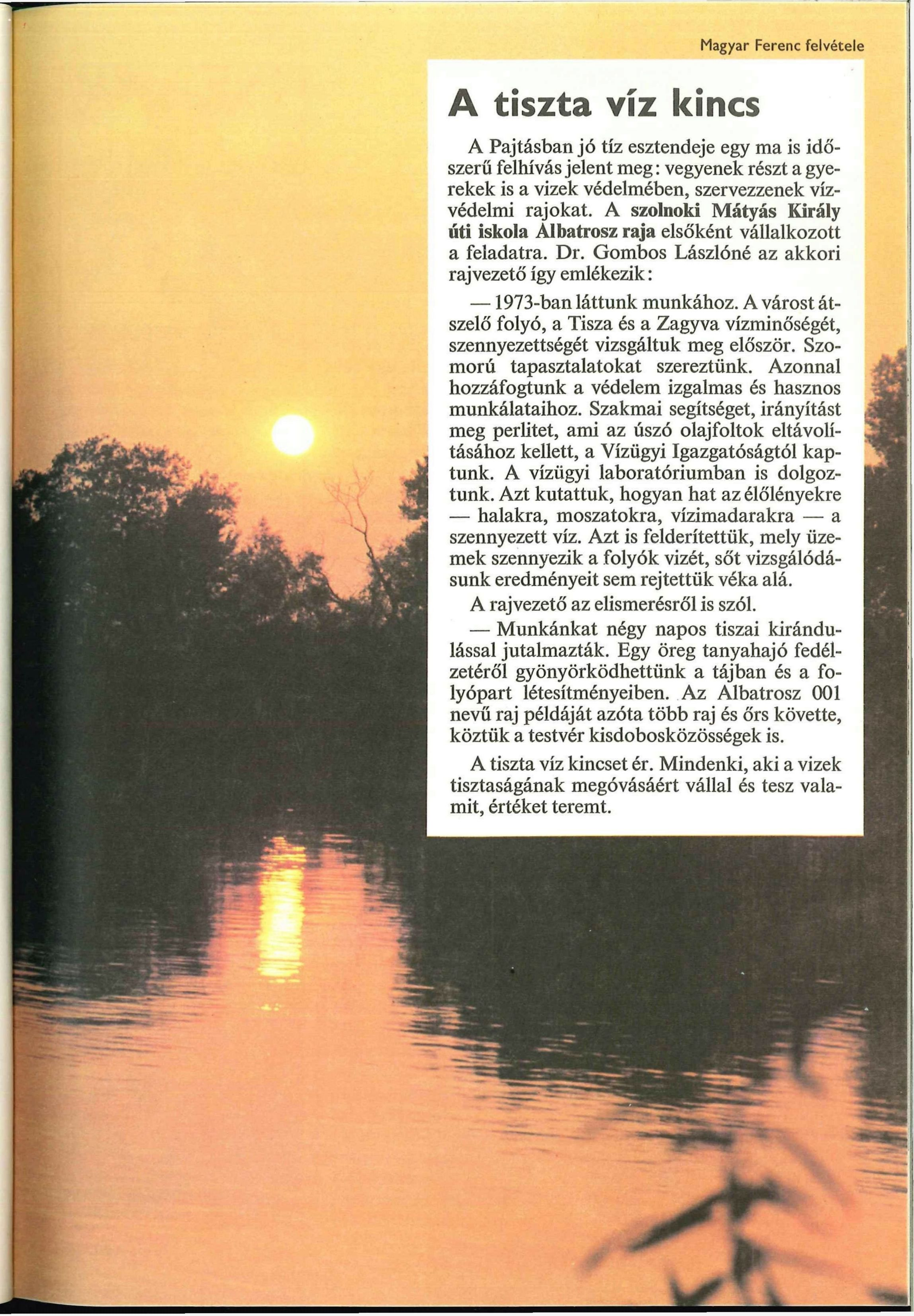
Utunk vége felé egy nagyon meredek, keskeny folyosóhoz érkeztünk. Megismerkedtem a liftezés és a traverzálás tudományával. (Nyári magazinunkban olvashattok majd róla.) A háromórás kúszás-mászás után az 5. osztályos **Győző Jancsi** még visszakívánkozott, a többiek jóleső fáradtsággal jöttek a felszínre. Én bizony, gyakorlat híján, éppen hogy csak pihegtem, de megértettem, miért lehetnek a gyerekek a barlangászat szerelmesei. Ez a titokzatos világ magával ragadja az embert. Kipróbálhatja erejét, ügyességét, bátorságát. Az együtt töltött órák pedig összekovácsolják a csapatot.

Ha van kedved és Budapesten laksz, jelentkezhetsz te is a Hegyvidéki Testedző Egyesület irodájában (Budapest XII., Márvány u. 40.), minden kedden 17—19 óráig Kalmár László csapatvezetőnél.

Z. M.

Kenéz György felvételei

Magyar Ferenc felvétele

A tiszta víz kincs

A Pajtásban jó tíz esztendeje egy ma is időszerű felhívás jelent meg: vegyenek részt a gyerekek is a vizek védelmében, szervezzenek vízvédelmi rajokat. A **szolnoki Mátyás Király úti iskola Albatrosz raja** elsőként vállalkozott a feladatra. Dr. Gombos Lászlóné az akkori rajvezető így emlékezik:

— 1973-ban láttunk munkához. A várost átszelő folyó, a Tisza és a Zagyva vízminőségét, szennyezettségét vizsgáltuk meg először. Szomorú tapasztalatokat szereztünk. Azonnal hozzáfogtunk a védelem izgalmas és hasznos munkálataihoz. Szakmai segítséget, irányítást meg perlitet, ami az úszó olajfoltok eltávolításához kellett, a Vízügyi Igazgatóságtól kaptunk. A vízügyi laboratóriumban is dolgoztunk. Azt kutattuk, hogyan hat az élőlényekre — halakra, moszatokra, vízimadarakra — a szennyezett víz. Azt is felderítettük, mely üzemek szennyezik a folyók vizét, sőt vizsgálódásunk eredményeit sem rejtettük véka alá.

A rajvezető az elismerésről is szól.

— Munkánkat négy napos tiszai kirándulással jutalmazták. Egy öreg tanyahajó fedélzetéről gyönyörködhettünk a tájban és a folyópart létesítményeiben. Az Albatrosz 001 nevű raj példáját azóta több raj és őrs követte, köztük a testvér kisdobosközösségek is.

A tiszta víz kincset ér. Mindenki, aki a vizek tisztaságának megóvásáért vállal és tesz valamit, értéket teremt.

Keresztelőm napja

Mikor én megszülettem, nem volt otthon lisztünk. Az mondja az édesapám:

— Te fiam, készülődj! Megyünk a malomba!

Én örültem az útnak.

Befogott két méhecskét egy dióhéjba, felraktunk a szekérre kilenc mázsa búzát, életet. Indultunk a malomba.

Mentünk, mentünk, hát elértünk a malomhoz, de nem találtuk a helyén. Épp arra jött egy ember, megkérdeztük tőle: hol a malom? Mondja, hogy a tokaji hegyre ment eprészni.

— Na — mondja apám —, szaladjunk utána!

Elmentünk a tokaji hegyre, hazahívtuk a malmot, megőrölte nekünk a lisztet. Én tartottam a zsákot, apám rakta bele az életet. Nem nagyon fért már bele, így hát levette apám a fejét, avval bunkózta bele a zsákba a lisztet. Utána felrakta a zsákot a dióhéj szekérre, azzal indultunk is hazafelé. Már jódarabon elhagytuk a malmot, amikor apám meg akarja vakarni a fejét, hát nincsen! Ott felejtette a malomban. Huú, szaladás vissza!

Szalad a malomba, nem látták-e a fejét?

— Dehogynem! — mondja a főmolnár — ott van, ahol a lisztet gyömöszölted a zsákba.

Meg is találta apám mindjárt a fejét, fölvette, ráillesztette pontosan a nyakára. Jön vissza.

— Nem nyugtalankodtak a lovak? — kérdi.

— Nem a'! — mondtam.

Szólongatta azután apám szépen a lovacskákat, méhecskéket, indultunk hazafelé.

Megyünk egy darabig a dűlőúton, hogy hamarabb hazaérjünk, hát a méhecskék, lovacskák megállnak. Nem bírják tovább húzni a szekeret. Gondoltuk apámmal, könnyíteni kell a terhen. Ledobáltuk a polyvát, hogy elégetjük. Tüzet gyújtunk. Hát nem a baltánk égett el?! Csak a nyele maradt meg! Mit csináljunk? Honnan kerítsünk már most másikat?

— Tudod mit? — mondta apám — a maradék polyvából sodorjunk kötelet. Én felkúszom rajta az égbe Szent Péterhez, kölcsönkérek tőle egy baltát.

Így is tett apám. Szívesen segített rajtunk Szent Péter. Nagy örömmel jött is már apám az égből a baltával.

Akkor kivágtunk egy nagy fát, ezt a szekér alá tettük, megemeltük. Szólongattuk a lovacskákat, méhecskéket, hogy induljanak el újra. Hát ahogy elindultunk, akkor jut apám eszébe, hogy az égből még mindig lóg lefelé a polyvakötél. Mondja apám:

— Nézd csak fiam, nem hagyhatjuk ezt így, hiszen akkor bárki, aki éppen erre jár, fölmászhatna rajta az égbe. Örökösen zavarnák szegény öreg Pétert. Gyújtsuk meg a polyvakötelet.

Meg is gyújtottuk. De nem a kötél, hanem a balta égett el újra. Így aztán nem is tudtuk visszaadni Szent Péternek.

Hát már hiába! Siettünk, hogy le ne késsük a keresztelői vacsorát.

Nagy nehezen hazaértünk. Lehordtuk a lisztet. Már én annyira elfáradtam, hogy azon nyomban, ahogy visszafeküdtem a bölcsőbe, mindjárt elaludtam. Mire felébredtem, már nagyban állt a vigasság. Enni-innivaló volt bőven, még a cigány is muzsikált.

Hát ez történt a keresztelőm napján.

Dobos Ilona gyűjtéséből

Békés Rozi rajza

Görög Júlia rajza

Hogyan cseréltek lábat az állatok?

Bábjáték egy Amur-parti meséből Tömöry Márta feldolgozása alapján

A mesét eljátszhatjátok mozgatható, patentkapoccsal lekapcsolható, cserélhető végtagú figurákkal.

Mesélő: Hol volt, hol nem volt, valahol a szibériai őserdőben találkozott egymással a jávorszarvas és a róka. *(Két-három díszletfa és bokor kerül elő.)*

Róka: Adj' isten, szarvas koma, hogy élsz, mi újság?

Szarvas: Ne is kérdezd, kedves szomszéd! Sok bajom van nekem a hosszú lábaim miatt. Lépten-nyomon akadályoznak. Tegnap is egy vadász üldözött, s nem elég, hogy futás közben az agancsom beleakadt a bozótba, még meg is botlottam... Hát te hogy vagy?

Róka: Ah, nekem is nehéz az életem! Vadászok lesnek rám, én meg a rövid lábaim miatt nem veszem észre őket messziről.

Szarvas: Nem jó ez így sehogy sem!

Róka: Nahát, nekem hosszú láb kéne, neked meg rövidebb. Mondd csak! Mi lenne, ha cserélnénk?

Szarvas: Micsinálnánk?

Róka: ...Cserélnénk. Cse-rél-nénk!

Szarvas: Lábat cserélnénk?

Róka: Igen! És akkor mindketten — jól járnánk!

Szarvas: Hogy ez nekem eddig nem jutott eszembe!... Cseréljünk! *(A játékosok a nyílt színen lecserélik a figurák végtagjait.)*

Mesélő: És cseréltek! Mindketten nagy boldogsággal távoztak! De mi történt? A róka vadonatúj, hosszú lábain futott be a faluba — tyúkot lopni!

Róka: Hahaaa, hahaaa! Huhh! Úgy visznek a lábaim, mint a szélvész! *(Trappol.)* Huhh! *(Megáll.)* Már hallom is a tyúkok énekét! *(Kukorékolás hallatszik, s megjelenik a tyúkól díszlete.)* Gyertek csak, drágáim! *(Be akar nyúlni a ketrecbe, de nem fér be a lába.)* Auuu! Ez nem megy... Mért nem megy?

Mesélő: Hát ahogy ott kínlódott, zörgött a róka, akkora lármát csaptak a tyúkok, hogy felébredt a kutya.

Kutya *(nagy csaholással ijeszti, üldözi a rókát).*

Róka: Nem mész innét, hát beszorult ez a vacak! Jaj! Ó, au! Kint van! *(A róka elrohan, a kutya utána.)*

Mesélő: S futott a róka szélsebesen. Eközben a szarvas boldogan próbálgatta új lábait.

Szarvas: No, hát igazán jól jártam! Ezentúl senki sem fog messziről észrevenni. De éhes vagyok! Láttam arrafelé egy friss hajtással teli fát, arra... De lassan haladok... Mindegy. Meg kell szokni. És milyen furcsán megnőtt minden! No, ez az a fa! Mért nem érem el? Az ördögbe is! *(Ugrál, de hiába.)* Egy kicsit nőhetett volna lentebb. Hogy erre nem gondoltam... Éhen fogok veszniii! Szépséges hosszú lábaim, kedves patáim... Merre vagytok?

Mesélő: S miközben így kesergett, nagy csörtetést, irtózatos gallyropogást hallott! *(Zajok.)*

Szarvas: Jaj, végem van! Vadászok! Nem... Medve!... Nem... Mindegy. Futás!... *(Megáll, elbukik.)* Nem megy. Végem van, itt fogok elpusztulni. *(Ledől.)*

Róka: *(keresztülbukfencezik a jávorszarvason):* Huhh! Te meg, szomszéd, mit csinálsz itt?

Szarvas: Én meg, szomszéd... Jaj... Jaj, de jó, hogy itt vagy! Mi volt ez a zaj az előbb? Hallottad?

Róka: Hallottam, hallottam. Én csináltam! Ezekkel az ormótlan lábakkal akkora lármát csap az ember. Vadászni sem lehet velük. És... és majdnem odavesztem miattuk. Ez a patám itt... ez a patád itt, beszorult.

Szarvas: No, azt ne hidd, hogy én boldog vagyok a te hitvány kis lábaiddal!

Róka *(ellágyulva):* Az én kedves, csöndes, puha lábaimmal?

Szarvas: Kurták és gyengék! Éhen vesznék miattuk.

Róka: Én is.

Egyszerre: Cseréljük vissza! *(Megtörténik a lábcsere.)*

Mesélő: Mekkora volt a boldogságuk!

Szarvas: Így! Most már dobogok! A másikat is. Milyen jó, hogy nekünk szarvasoknak ilyen izmos, erős és hosszú lábaink vannak!

Róka *(futkározik a szarvas körül):* S nekünk rókáknak ilyen éles körmű, nesztelen tappancsaink! Ez az! Ez az, futok, futok!

Szarvas: Én is futok, futoooook! *(Eltűnnek.)*

Mesélő: Azzal egyik jobbra, másik balra ment, s így azóta sem cseréltek lábat az állatok!

Gyárfás Endre

Mátyás-nap

Jön Mátyás a ködön át,
vonszolja a targoncát.
Mi csillog a targoncáján?
Hűtőszekrény meg egy csákány.

Fürkészi a pocsolyát;
ha jégpáncélt
talál rajta,
csákányával odavág.

Ám ha jeget nem talál,
kitátja a
hűtőszekrényt,
s vár, amíg a fagy beáll.

Összeállította Gaál Ödönné,
rajzolta Görög Júlia

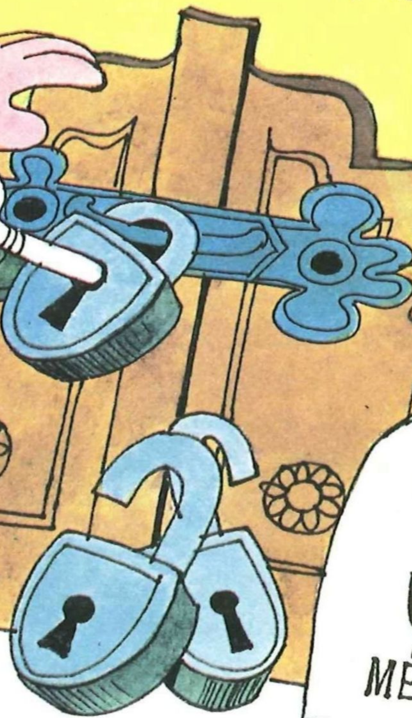
HALLÓ! ITT A FÜRKÉSZ ISKOLARÁDIÓ!
FELHÍVÁS FÜRKÉSZ BARÁTAINKHOZ!
AMÍG VAN HÓ, FELVÁLTVA VIGYÜK MAGUNKKAL SZÁNKÓZNI VAGY TÉLI SÉTÁRA AZ ELSŐSÖKET.
MINDENKIRE KERÜLJÖN SOR!
HÍVJUNK SZÜ-LŐKET IS!
NEM MEGYÜNK MESZ-SZIRE!
BEMONDÓ: FÜRGE FÜRKÉSZ

CSODÁLATOS TITKOK ORSZÁGA

Fürkész Kisdobosok!

Eddig három mérföldet tettetek meg — erdőben, városban, lakásban — hétmérföldes csizmában, bakancsban, szánkóval, sítalpon. Talán észre sem vettétek, hogy a Csodálatos Titkok Országának kulcsa minden zárat kinyitott? Aki véletlenül még nem tudná, mi a kulcs, megsúgom: a KÍVÁNCSISÁG. Elő a kulccsal, sok még a kutatnivaló!

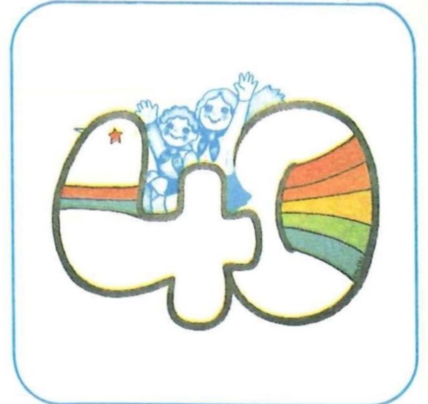
NAGYAPÁM MESÉLTE

Amikor leánya, vagyis az én édesanyám kisdobos volt, a próbák követelményei között szerepelt: „Minden reggel tornázom”. Persze nem tornáztak minden nap. Én sem tornázom reggel, csak néha az esti tévétornára. Pedig a mozgás jólesik. A kisdobosok programjában az is szerepelt, hogy ismerjenek több mozgásos játékot, hogy menjenek sétálni, kirándulni.

Arról hallottatok-e, hogy a hatvanas évek eleje óta a kisdobosoknak is vannak sportversenyeik? 1965-ben például a harmadik és negyedik osztályosok atlétikai hárompróbában vettek részt. A versenyeken 50 méteres futás, távolugrás és kislabdahajítás szerepelt.

A negyedikesek főként a zsinórlabda-játékra neveztek be. Két fa közé vastag kötelet feszítettek ki; a csapatok a kötél két oldalán helyezkedtek el. Arra törekedtek, hogy a piros pettyes labdát úgy dobják át a másik térfélre, hogy az ellenfél ne tudja elkapni, vagyis, hogy földet érjen; ha az ellenfélnek sikerült elkapnia a labdát, akkor visszadobhatta, ha nem, akkor a dobó csapat vezetett 1:0-ra, és a másik csapat végezhette a kezdő dobást. Egy mérkőzés általában 12 vagy 15 pont eléréséig tartott. Próbáljátok ki ti is a zsinórlabdázást.

Tóth Barbara negyedikes kisdobos, őrsvezető

ÉVES AZ ÚTTÖRŐMOZGALOM

Írjátok őrsi vagy rajnaplótokba:

— A kisdobosok I. országos tornabajnokságát 1971. április 8—10. között Debrecenben rendezték.

— A kisdobosok a VII. Nyári Úttörő-olimpián (Miskolc, 1971. június 27.—július 4. között) versenyeztek először.

Hetzmann András másodikos, Budapest XI., Mezőkövesd utcai iskola

Farsangfarka

Anyám fánkot dagaszt. Nagy fakanállal emelgeti a tésztát a fehér porcelántálban. Arca az erőfeszítéstől kipirult, félrecsúszott kendője alól előbukkannak ősz tincsei. Én beteg vagyok, a nyitott ajtón át ágyból figyelem. Látom, amint lisztet hint a tészta tetejére s aztán szertartásos mozdulattal letakarja egy szép vászon konyharuhával.

— Így, pihenjen! — mondja csak úgy maga elé, majd csendesen szól nekem:

— Alszol?

— Nem — felelem bágyadtan.

— Ma farsangolunk! Főztem jó húslevest, töltött káposztát, meg sütök fánkot. Most farsangfarka van, ilyenkor ezt szokás enni. Meghívtam Vera nénit is. Jó lesz?

A konyhából illatos, meleg párák lengedeznek felém. Apám topog az ajtóban, hallom, ahogy leveri lábáról a havat. Belép, bepárásodott szemüvegét törölgeti. Odakinn Pucok kutyánk lelkes csaholásba kezd.

— Jönnek a gyerekek — mondja apám és siet ajtót nyitni. Először Erika lányom ront be a házba, majd Zsolti és Bogyóka, a húgom gyerekei. Nyomukban a húgom és a sógorom lépnek be havas kucsmákkal.

— Mama, Papa, Nyúl! — ez utóbbi névre én hallgatok — második díjat nyertünk a jelmezversenyen! — lelkendeznek a gyerekek. — Bogyó kapott egy könyvet, mi meg egy tábla csokit és lefényképeztek bennünket!

— Képzeld Nyúl! Volt Hófehérke és hét törpe, meg Ludas Matyi igazi libával. Süsü a sárkány is volt, ő kapta az első díjat, egy tortát! — hadarja Bogyóka s arcomhoz dörgöli hideg orrát.

— Hát ez nagyszerű! — lelkesedik édesanyám, örül a gyerekek örömének. Ő készítette nekik a jelmezeket. Erika Tündér Ilona akart lenni, Zsolti Árgyélus királyfi, a húga meg Hópelyhecske.

Anyám egy hétig dolgozott a különböző kellékekkel s a húgom felöltöztette a gyerekeket.

— Mindjárt megsül a fánk, addig terítsetek meg! — adja ki édesanyám az utasítást. Kihúzzák a nagy diófa asztalt, fehér terítő kerül rá. Édesapám italokat készít egy nagy tálcára, a gyerekek az evőeszközöket rakosgatják. Anyám kiborítja a tálból a megkelt masszát, kinyújtja s kerek lepénykéket szaggat belőle. Ujjait a nyers fánkok közepébe mélyeszti, és a tésztákat lassan a sercegő olajba csúsztatja. Hamarosan az egész házat betölti a sülő fánk kedves illata.

Erika egy-egy kanál lekvárt pöttyent a fánkok közepébe, Bogyó meghinti porcukorral. Zsolti az első elkészült pompás darabba beleharap. A lányok ráripakodnak, de édesanyám lecsitítja őket, s biztatja, hogy ők is egyenek egy-egy „előleget". Megsült a fánk, nagy tányérra halmozzák, kezdhetünk vacsorázni.

Megérkezik Vera néni is, a szomszédasszony, aki apám gyerekkori pajtása, távoli rokonunk. Asztalhoz ülünk. A levest kanalazzuk.

Megszólal Bogyó:

— Papa, amikor te voltál gyerek, minek öltöztél a jelmezbálban?

— Ó, csillagom, akkor mások voltak a szokások — legyint apám.

Vera néni szeme felcsillan, s mesélni kezd:

— Ilyenkor, farsangfarkán a mi falunkban három napon át állt a bál. Húshagyat (farsang) vasárnapjától hamvazószerdáig. Akkor tűztek a lányok a kedvesük kalapjába bokrétát, ajándékba hímzett keszkenőt adtunk a legényeknek. Felöltöztek mindenféle maskarának. Sok bolondság volt. Az idősebbek otthon mulattak, összehívták az atyafiakat, ettek-ittak.

Húshagyókedden éjfélkor megszólaltak a harangok. A falu bírója megjelent a bálban, botjával megverte a mestergerendát és bejelentette: „Lejárt a farsang, itt a nagyböjt, mindenki menjen haza!". A zene elhallgatott, a fiatalok hazamentek.

Édesapámnak is eszébe jutnak a régi dolgok, ő folytatja:

— Emlékszem, úgy 6-7 éves lehettem, apám igen megtréfált minket. Mesélte, hogy húshagyókeddről hamvazószerdára virradóra Cibere vajda megküzd Konc királlyal, és Cibere vajda győz. Túl a Szucsáva folyón, a Bonyhákban lesz a csata. Konc király a csatában mind elhányja a fegyvereit. Puskák, bicskák, ágyúk maradnak a csata színhelyén. Aki korán, hajnalban kimegy oda, megtalálja ezeket. Ferenc bátyám meg én összebeszéltünk és másnap korán, még nem is virradt, elindultunk. Olyan hideg volt, hogy majd megfagytunk, nem volt cipőnk, csak bocskorunk. Összevissza kerestünk mindent, de nem találtunk semmit, nagy bánattal hazaereszkedtünk. Akkor igen haragudtam édesapámra, mondom:

— Mért csapott be édesapám? A Bonyhában nem volt semmi fegyver!

— Jaj, butácskák! Ezt csak úgy szokás mondani farsangban! Mert a cibereleves legyőzi a húsételeket.

Édesanyánk megölelt s azt mondta:

— Na, ne búsuljatok! Mit akartok enni? Bikatejet vagy kakastejet?

Én bikatejet akartam, Ferenc bátyám kakastejet. Édesanyánk kitöltött egy nagy tál forró, sósuborkaléből készült levest. Ez volt a kakastej.

— Majd este kaptok bikatejet. — Az meg káposztaléből készült. A meleg ételtől valahogy megbékéltünk, de máig se felejtem el Cibere vajdát meg Konc királyt.

— Papa! Mi az a cibere? — tudakolja Erika.

— Sovány, zsírtalan savanyúleves. Korpából savanyítót készítettek s azzal főztek. Babot, káposztát, aszalt szilvát, krumplit tettek bele. Nem volt rossz, de igen meg lehetett unni negyven napig. Tökmagból sajtoltak olajat, azzal főztünk böjt idején. Hajában sült krumpli, tej, túró, savanyú káposzta, sósuborka volt böjtben az ételünk.

A vacsora vége felé járunk, a nagy halom fánk szinte mind elfogyott. Anyám elégedetten ejti ölébe a kezét. Apám bort tölt a felnőttek poharába, a gyerekek üdítőt isznak.

— Papa! Ez bikatej! — mondja Zsolti.

— Ez meg kakastej! — vágja rá Erika.

— Ez meg cibere! — kontráz Bogyó.

Mindannyian nagyot nevetünk s összekoccintjuk poharainkat.

Kóka Rozália

ÚTTÖRŐSZOLIDARITÁS * ÚTTÖRŐSZOLIDARITÁS

A Magyar Úttörők Szövetsége az elmúlt év őszén új szolidaritási akciót indított. Több vállalatot, gyárat kért fel, hogy nyereségük egy részéről mondjanak le a gyermekszolidarítási alap javára.

Kisdobosok! Ti azzal segíthettek, ha megvásároljátok a

Három kívánság című kislemezt,
10,—Ft-os, öntapadós szolidaritási matricát, szolidaritási emblémával ellátott Szerencsi csokoládét,
szolidaritási emblémával díszített pólót.

Pénzzel is támogathatjátok a rászorulókat. Adományotokat az **Úttörőszolidaritás 235-90172-5253** számú számlájára fizethetitek be.

A SZOLIDARITÁS furcsa, idegen hangzású szó. A fülünk mégis kezd hozzászokni, mert gyakran halljuk. Leginkább a távoli földrészek szegény országairól szóló hírekben bukkan fel újra és újra. S a hírekből a szó jelentése is kiderül. A szolidaritás összetartozást jelent. Együttérzést, cselekvő közösségvállalást, sőt felelősségvállalást is. Kikkel, milyen alapon? Azokkal, akik valamiért (természeti csapás vagy társadalmi körülmények miatt) nehéz helyzetbe jutottak, segítségre, támogatásra szorulnak. S azon az alapon várhatják, remélhetik a segítséget, hogy minden igazságszerető gyermek és felnőtt elismeri: a súlyos vagy éppen méltatlanul kiszolgáltatott helyzetbe került embertársaknak ugyanolyan joguk van az élethez, a tanuláshoz, az emberhez méltó környezethez, mint azoknak, akik szerencsésebbek, és kényelmesebben, gondtalanabbul élhetnek. Az úttörőszolidaritás a magyar úttörőszövetség tagjainak — tehát kisdobosoknak és úttörőknek egyaránt — tenni akarását, mások sorsáért érzett felelősségét, együttérzését fejezi ki.

Érdi gyerekek az éhező afrikaiakért

„. . . a rongyból meg ruhát varrnak."

Korán reggel kiléptem a lépcsőházból. Arcomba goromba, hideg szél csapott. A házunk előtt újságkötegekkel, rongyoszsákokkal megrakott targoncának támaszkodva vékonyka kislány álldogált. Szipogva dörzsölgette vörös, gémberedett ujjait.

— Csókolom — köszönt rám. — Papírt, rongyot gyűjtünk az afrikai éhezőknek. A néninek nincs valamije?

— Van egy csomó papírom, de most nem érek rá viszszamenni, gyere el délután! Csak nem egyedül cipeled el innen ezt a hatalmas rakományt? — kérdeztem szörnyülködve.

— Nem, Mónival visszük — felelte a kislány.

Mónika a szomszéd kislány, harmadikos, igen jó barátságban vagyunk. Néha ketten együtt se tudjuk megoldani a matematika házi feladatát. Hirtelen az ajtón kipenderült Mónika, hadarva köszönt s ő is megkérdezte, hogy van-e újságom, rongyom. Még hozzátette:

— Az afrikai éhezőknek gyűjtjük.

— Gyertek el délután, addigra összeszedem az újságokat — mondtam ismét.

A gyerekek nekifeszültek a megrakott targoncának, egyik tolta, a másik húzta. Délután csak Mónika kopogtatott be hozzám. A barátnőjét nem engedte el a nagyanyja.

— Azt mondta, szíjat hasít a hátából, ha eljön, mert elkóboroltunk, pedig nem is csavarogtunk — panaszolta a kislány.

Leültettem s kérdezgetni kezdtem.

— Hol van Afrika?

— Nem tudom — ingatta szőke fejét.

— Miért kell gyűjteni az afrikaiaknak?

— Kati néni azt mondta, hogy nincs ennivalójuk, a földeken minden kiszáradt, nagyon szegények. Azt is mondta, hogy van olyan kislány, aki azon a napon meghal, amelyiken megszületett, mert az anyukája nem tudja megetetni.

— Mit gondolsz, mit segíthettek ti rajtuk ezzel a hulladékgyűjtéssel? Mire telik ebből?

— A papírt eladják és vesznek szendvicset, a rongyból meg ruhát varrnak.

— Hogyan jut el hozzájuk a hulladék?

— Valaki csak elviszi!

— Ez a dolog egy kicsit másként lesz — mondtam s elővettem egy világtérképet. Megmutattam, hol van rajta Magyarország, hol van Afrika.

— A hulladékot nem szállítják el olyan messzire — mondtam —, hanem az úttörőcsapatotok eladja a MÉH-nek, a pénzt, amit érte adnak, befizeti a szolidaritási bankszámlára.

Az összegyűlt pénzből ruhát, élelmet, gyógyszert vásárolnak. Azt juttatják el az éhezőknek.

Mónika ekkor a tolltartójából egy összehajtogatott papírdarabot vett ki s elém tette.

— Én nekik gyűjtök — fűzte hozzá s rám emelte nagy szürke szemét. Széthajtogattam az újságkivágást. Egy kép volt rajta: sötétbőrű, fekete lepelbe burkolt szomorú szemű asszony, ölében csontsovány csecsemő.

— Olvasok neked valami szépet. Te juttattad eszembe — s levettem a polcról József Attila verseskötetét.

„Szeretném, ha vadalmafa lennék!
Terebélyes vadalmafa;
s hogy testemből jóllakhatna
minden éhező kisgyermek
árnyaimmal betakarva."

Búcsúzáskor átadtam Móninak egy köteg újságot. Egész este az járt az eszemben, hogy mennyivel kevesebb lenne a nyomor a Földön, ha a világon mindenkiben ilyen nagy lenne a segíteni akarás, mint ebben a kilenc éves kislányban.

Másnap reggel egy csapat fiú nyomába szegődtem az utcán. Két rozoga kiskocsit húztak-vontak. Rogyásig megrakták papírral. A papírkötegek le-leborultak, felszedték, mentek tovább. Azon tanakodtak, hogy még hová kellene bekopogtatni. **Érden a 2. sz. Általános Iskolában Vizniczky Anna** tanító néni vette át a gyerekektől, amit gyűjtöttek. Két tanteremben valóságos papírhegyek álltak. S még egyre jöttek a lelkes kis csoportok.

A csapatvezetőtől megtudtam, hogy a Nemzetközi Vöröskereszt által az ősszel meghirdetett szolidartiási bélyegakció is nagyon eredményes volt.

K. R.

Közeledik a mozgalom 40. születésnapja. 1946 június 2-án alakult meg a Magyar Úttörők Szövetsége. Gondoltatok-e már valamilyen születésnapi ajándékra? Valami meglepetésre? Ha még nem, vegyétek fontolóra javaslatunkat: lapozgassatok egy kicsit úttörőcsapatotok történetében, régi naplóiban! Elsősorban a CIMEA nevű őrsöknek, rajoknak ajánljuk, de más közösségek is vállalhatják, ha elég kíváncsiak, szorgalmasak és szeretnek örömet szerezni. Irány az úttörőszoba, az úttörősarok, a csapatotthon! Bizonyára meglepődtök majd azon, mi mindent találtok. Mennyi mindent tettek az elődök az úttörőszolidaritás jegyében az eltelt négy évtized alatt. Kiderülhet, hogy a ti csapatotok tagjai is küldtek ruhát, gyógyszert, takarót, kerékpárt és mást is Koreába, Vietnamba, Chilébe, Angolába...

A szolidaritás példáit gyűjtsétek csokorba, s azt nyújtsátok át a tisztelet jeléül és megemlékezésül a csapat régi és mai tagjainak.

Ha izgalmas „leletre" (fényképekre, adatokra, eseményekre) bukkantok, írjátok meg szerkesztőségünknek is, mit tettek régen a gyermekek a gyermekekért.

Nyomozz velünk! Az úttörőmozgalom 40. születésnapja alkalmából szeretnénk felvenni a kapcsolatot a Kisdobos régi levelezőivel. Ennek érdekében kérünk benneteket, kutassátok fel, kik azok az ismerősök, apukák, anyukák, akik írtak szerkesztőségünknek. (Lapunk 1952-ben jelent meg először.) Küldjétek el nevüket, címüket, ha akad régi levél, azt is. A saját címetekről se feledkezzetek meg, mert a legsikeresebb kutatókat megjutalmazzuk.
(A borítékra írjátok rá: NYOMON VAGYOK!)

Boszorkányszombat Káposztásmegyeren. A farsang a tréfás maszkabálok ideje. A káposztásmegyeri gyerekek idén boszorkánynak és ördögnek öltöznek. A táncot vidám vetélkedő előzi meg, melyben kiderül, kik a legjobbak a boszorkányok és ördögök között. Részük lesz tenyérjóslásban, álomfejtésben, ólom- illetve viaszöntésben és kártyavetésben is. A boszorkány-szépségversenyhez a lányok maszkmester segítségét is igénybe vehetik. A bált seprűs tánc nyitja meg. A táncos játékokban szerepe lesz a gyerekek ügyességének, szerencséjének, „boszorkányos", illetve „ördögi" képességeinek. A délután győztesei könyveket kapnak jutalmul. Minden érdeklődőt szeretettel várnak a rendezők február 22-én délelőtt 10 órától.
Cím: Általános Művelődési Központ, Budapest IV. ker., Hajló u. 2—8.

BEMUTATKOZIK A PÉCSI SZABÓ ISTVÁN ÚTTÖRŐHÁZ

Az Antanténusz Klub februári programjából

Téli sétát tesznek a pécsi *állatkertben*. Nyomozd ki, milyen lesz a *„Nyomkereső"* játék. *Víz alatti farsangot* is rendeznek. Bizonyára ez lesz a legnagyobb siker. A víz alatti birodalom királyának köszöntésére felsorakoznak Békadűlő, Csikófalva és Rákváros lakói. A király megköszöni szívességüket, majd meghívja a városok lakóit a „Halnapi vásárra". A meghívottak itt célba lőhetnek (vízipisztollyal papírhajókra), halászhatnak (lesz elég dugóhal), fonhatnak harcsabajszot. A vásárt a szakkör ifivezetői rendezik és szervezik. Írj és rajzolj a te farsangi mulatságodról!

A Kisdobos Ügyeskezek Szakkör februári programjából

A *„Játsszunk bábszínházat!"* foglalkozáson síkbábokat, kúpbábokat és ujjbábokat készítenek. *Farsang* előtt álarcokat és farsangi díszeket fabrikálhatnak a vállalkozó kisdobosok. *Márciusban* többek között nőnapi ajándék, kokárda és huszárbáb készítésén vehetnek részt az érdeklődők. A szakkör vezetői főleg fiúkra számítanak.

Cserebere. Ez a címe új sorozatunknak, amelyet ugyan mi indítunk, de ezután ti lesztek az írói. Lapunk minden számában bemutatkozhat egy-egy gyűjtő: ki ő, hol lakik, mit gyűjt és miért. A címet azért közöljük, mert akkor gazdát cserélhet képeslap, bélyeg, szalvéta, matrica, kagyló, csiga és még sok más érdekesség. Egy másik gyűjtő levelet ír annak, aki bemutatkozik és máris kezdődhet a cserebere.
Várjuk leveleiteket. A borítékra írjátok rá: CSEREBERE!

A novemberi rejtvények helyes megfejtése:

Keresztrejtvény: A Himnusz zenéje. **Járkáló robot:** Öt méterre lesz a faltól. **Betűrejtvény:** 175 éve született Erkel Ferenc. **Számolj!** A gondolt szám 7. **Elbújtak a madarak:** Galamb, cinke, holló, harkály, kakukk, veréb, fogoly, gólya, csóka, gerle, varjú, rigó.

A novemberi rejtvények helyes megfejtéséért 50,— Ft-os könyvutalványt nyertek:

Lukács Attila, Malomsok; **Kiss Tibor,** Budapest; **Nagy Dorian,** Gyöngyös; **Móricz Tamás és Dani,** Budapest; **Horgosi Csaba,** Győr; **Kelemen Gertrúd,** Sajtoskál; **Rózsa Ágnes,** Hernádkak; **Volentér Krisztián,** Szombathely; **Császár Tamás,** Alattyán; **Kövér Rita,** Budapest; **Fazekas Tibor,** Kisvárda; **Barbarics Zsuzsa,** Szigetvár; **Tösmagi Andrea,** Döbrököz; **Horváth András,** Szombathely; **Gere Gabriella,** Tata; **Gesztesi Ildikó,** Vác; **Aleva Krisztián,** Szuhakálló; **Szabó Adrienn,** Baja; **Szelei Szabolcs,** Kecskemét; **Böhm Judit,** Lovasberény; **Tóth Gabriella** és a **Bohóc őrs,** Mátranovák; **Fábián Gábor,** Békés; **Nagy Vera,** Sopron; **Tóth Csaba,** Szőce; **Ulicska József,** Inárcs; **Vranovics Gábor,** Eger; **Bachrach Bálint,** Budapest; **Tölgyesi Ágnes,** Hőgyész; **Takács Róbert,** Csömödér; **Wappel Zoltán,** Győr; **Szorcsik Ágnes,** Aszód; **Kovács Attila,** Békéscsaba; **Göndör Anita,** Sajópetri; **Gere Zsuzsa,** Bükkábrány; **Vass András,** Szombathely; **Beck Rita,** Pápa; **Kalmár Csilla,** Pusztavám; **Zámbó András,** Nagygyimót; **Szotak Tímea,** Budapest; **Üveges Éva,** Alsózsolca; **Balogh Bernadett,** Nagykanizsa; **Tóth Enikő,** Nagykanizsa; **Máté Anikó,** Békés; **Varga Mónika,** Békés; **Kádár István,** Súr; **Kovács Tamás,** Miskolc; **Antal Adrienn,** Palotabozsok; **Benke Anita,** Nagykőrös; **Szilágyi Erzsébet** és **Korom Gabriella,** Mezőtúr; **Tosoki Gergely,** Salánki.

Könyvjelző

Bizonyára mindannyian tudjátok, mi a krónika, hiszen őrsötökben, rajotokban, csapatotokban akad krónikás szép számmal. Arra azonban valószínűleg kevesebben emlékeztek, hogy Úttörőkrónika címmel a mozgalom 30. születésnapjára megjelent egy kötet a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadó (1976) gondozásában. Iskolai vagy gyermekkönyvtárban érdemes megkeresni! A szűkszavú eseménynaptáron kívül színes riportok, beszámolók, naplórészletek és képek idézik az előttetek járó úttörők, kisdobosok életét. Az utóbbi tíz esztendőre pedig sok ifivezető barátotok, tanárotok emlékszik még pontosan. Ha meghívjátok őket egy meghitt beszélgetésre, nyilván megosztják veletek egykori örömeiket. Meg tán a rajkrónikák sem kallódtak el.

Következő ajánlatainkat azok vegyék szemügyre, akik irodalmi műsorral szeretnék köszönteni március nyolcadikát, március tizenötödikét, március huszonegyedikét; sőt már árpilis negyedikére, a felszabadulás ünnepére is gondoltak! Az alábbi kötetekből válogathatnak: Nemzeti és mozgalmi ünnepeink (Kossuth Könyvkiadó, 1966), Meghajtott zászlóval (Szavalókönyv az ifjúságnak, Móra, 1975), Libbenj, lobogó! (Móra, 1978), Ünnepsoroló (Versek, dalok, játékok, jó tanácsok ünnepekre, Móra, 1979), Ünnepigéző (Játékok, versek, szerkesztett műsorok általános iskolásoknak, a Múzsák Közművelődési Kiadó gondozásában, 1983), Végh Júlia—Végh Oszkár: Ünnepi csokor (ILV Propaganda- és Könyvszerkesztőség, 1983), Évfordulók 1986 (Kossuth Könyvkiadó, 1985).

Nem árt, ha a felsorolt gyűjteményekből néhányat meg is vásároltok, s otthon, jól hozzáférhető helyen tartjátok, hiszen gyakran kellenek. Az 5—6 évnél régebbi kiadványok általában már csak könyvtárakban lelhetők fel.

Ha nem csal a memóriám . . .

Psszt! Fiúk, most elsősorban ti figyeljetek! Ha nem csal a memóriám, közeledik március 8, a nemzetközi nőnap. A lányokat meglephetitek a mellékletből kivágott kosárkával és benne a magatok hajtatta néhány picinyke virágos és hajtásos ággal, vesszővel. A kora tavasszal virágzó egyes cserjék és fák bimbós, rügyes vesszőit pár héttel korábban a szobában is egyszerű módon kivirágoztathatjátok. 2-3 hét a hajtatási idő, de február végén, ahogy közeledik a természetes virágzás, már rövidebb idő alatt is kihajtanak az egyes növények. Pár órán keresztül 25-30 C° melegvízben áztassátok az ágat, úgy, hogy a víz ellepje, majd a vázába vagy üvegbe állított vesszőket pár napig langyos vízzel permetezzétek, vagy fóliát húzhattok rá. Leggyakrabban az aranyvessző — amit sokan aranyesőnek neveznek (tévesen, mert az aranyeső később nyílik és fürtös virágokat bont) —, som, japánbirs, cseresznye, mandula, meggy, barkásfűz, mogyoró, vadgesztenye vesszőit, de akár még a gyomnövényeket is lehet hajtatni. Akiknek kertjük van, onnan vághatnak néhány vesszőt a virágoztatáshoz. Akiknek nincs, onnan kérhetnek néhány gallyat, barkát, ahol metszik a fákat. Sikeres hajtatást kívánunk!

Roskó Gábor

Változó idő

Február 2. (Gyertyaszentelő): a régi rómaiak tavaszkezdő ünnepe.

Február 10. (Skolasztika): az oltóág szedésére alkalmas nap.

Február 19. (Zsuzsanna): nagyméretű hóolvadás.

Farsang: a téllel viaskodó s azon győzelmet arató tavasz ünnepe.

Február 24. (Jégtörő Mátyás): elviszi a havat.

Dr. Kós Károly Mihez kezdjünk a természetben? című könyvéből

Postafiók 100

Kedves Barátaim!

Ilyenkor év elején gyakran tervezgetünk. Elképzeljük, hogyan fogjuk kijavítani a félévi bizonyítvány rossz osztályzatait, magunk elé vetítjük a nyári kirándulások útvonalait... Talán abba is belegondol mindenki, milyen gondosan kell beosztania megtakarított pénzét, ha azt szeretné, jusson is, maradjon is. Biztosan emlékeztek, októberben éppen erről faggattalak benneteket. Leveleitek olvasása közben rájöttem, hogy közületek igen sokan ismerik a takarékoskodás minden csínját-bínját. A IV. osztályos Gábor így ír:

„Én hamar megtanultam, mire telik, mire nem. Talán elsős lehettem, amikor anyukám beavatott a beosztásba. Akkor nagyon szerettem volna egy Lego játékot. Sehogyan sem értettem meg, hogy nem telik rá. Anyuékkal összeültünk egy fizetési napon a konyhában. Anyu babszemeket vett elő, az asztal közepére rakta, és azt mondta, ez az a pénz, amiből gazdálkodhatunk. Különböző kis kupacokat húztunk félre; ebéd, lakbér, fűtés, villany, gáz, cipő, ruha... Ami maradt, az volt a tartalék, és ebből egy kis kupac a Legóra való. Ha valami váratlan kiadásunk volt, akkor a tartalékból vettünk el. Volt olyan hónap, hogy nemigen maradt, máskor, jutalompénzből a tervezettnél többet tehettünk félre. Később zsebpénzt is kaptam. Ebből vettem Dörmögőt, Kisdobost, iskolai mozijegyet, takarékbélyeget... Most a megtakarított pénzen könyveket vásároltam. Gyűjtöttem karácsonyra is, mert a meglepetéseket én szoktam elkészíteni, de az anyag (ami hozzá kell) szintén pénzbe került. Nálunk így tanulunk takarékosságot, ezzel együtt sok-sok lemondást is. De nem bánkódom, mert tudom, hogy az ember sokszor felesleges dolgokat is megvenne, ha nem tanulta volna meg a saját bőrén, hogy mi a fontos és mi a kevésbé fontos."
Bácsmegi Gábor, Békéscsaba, Lencsési u. 63. 5600

Ugyancsak Békéscsabáról érkezett egy ikerpár levele. Talán barátai Gábornak? Mindenesetre levelük hasonlóan tanulságos:

„Szüleink kiskorunktól megtanítottak bennünket arra, hogy mi mibe kerül, és a pénzért mennyit is kell dolgozni. Jártunk Apuval, Anyuval répát, paszternákot, paprikát, paradicsomot szedni. Láttuk, hogy a karfioltelepítésben apuék egész nyári munkáját hogyan semmisítette meg a korán beköszöntő fagy. Mi úgy tanuljuk meg a takarékosságot, hogy segítünk a munkában, és beavatnak bennünket a sikerekbe és kudarcokba is. Így látjuk, hogy mire telik, mire nem. Ha szüleink nem takarékoskodnak, bizony egy sikertelen, fáradságos munka után nem lenne miből újrakezdeni a munkát, nem jutna kirándulásra, nyaralásra, ruhára, cipőre, könyvekre. Így mi talán jobban is tudunk vigyázni a dolgainkra, mert tudjuk, mennyi munka fekszik benne."
Lukoviczky Edit és Tekla, Békéscsaba, Bartók B. út 23. 5600

Amikor István levelét kibontottam, egy lepréselt négylevelű lóhere került a kezembe. *„Ezt a lóherét fogadd el tőlem, Dorka! Legyen szerencséd jelképe! Minél több és minél jobb leveleket olvass a gazdálkodásról!"* — írja. A lóhere azóta ott díszeleg az íróasztalom fölött. Ez lett a kabalám. *„Én nem kapok járandóságot."* — folytatódik a levél. *„Szüleim azt mondták, hogy dolgozzak meg a pénzemért, ők is megdolgoznak a fizetésükért. Felajánlották, hogy ha visszaviszem a kiürült betétes üvegeket, akkor az ára az enyém lehet... Már elsős koromban mindig takarékbélyeget vásároltam. Szüleim örültek, megdicsértek, hogy nem költök erre-arra. Akkor kerékpárra gyűjtöttem. Jól tanultam, a pirospontokért is kaptam valamicskét a Papámtól. Névnap vagy ünnep alkalmával a rokonoktól. Locsolkodni is jártam, ilyenkor szépen kaptam. Év végére össze is jött annyi, hogy megkaptam a kerékpárt... Vettem már vetítőt, földgömböt, könyveket... Ajándékozni mindig saját készítésű meglepetésekkel szoktam. Erre nem vagy alig kell pénz, de a hatását kifejezni nem lehet. Feleslegesen soha nem költekezem, mindig csak szükséges és hasznos dolgokra költök... Jelenleg hetedikes vagyok. Most már egyebet is dolgozom, így egyre több pénzem van. Voltam a Vadásztársaságnál is nyulat hajtani, a termelőszövetkezetben napraforgót szedni és a hulladékgyűjtésnél is mindig törekszem... Ha felnövök, és már rendszeresen keresek, sokra szeretném vinni..."* **Fekete István,** Okány, Dózsa Gy. u. 28. 5534

Csaba le is rajzolta, mire gyűjtötte zsebpénzét:

„Kis faluban élő, 4. osztályos fiú vagyok. Naponta busszal járunk a szomszéd faluba iskolába. Nincs sok lehetőségünk a zsebpénzünk elköltésére. Talán ezért is van, hogy egy-egy kiránduláskor kicsit »megbokrosodunk«. Persze ez nem helyes! Én összegyűjtöm a zsebpénzemet. Tavaly egy magnót vettünk érte Debrecenben, meg a kistestvéremnek egy ernyőt. Nagyon örülök a magnónak. Az idén Budapestre szeretnénk utazni. Hát én így csinálom!"
Kiss Csaba, Nyírpilis, Fő út 5. 4376

Úgy hiszem, Csaba „megbokrosodása" megbocsátható. A takarékosság egyébként mindig becsülendő cselekedet, kivéve ha öncélú. Ha gyűjtögetés közben elfelejtjük, hogy a nagyinak vegyünk egy szál virágot, hogy testvérünket meglepjük egy matricával, hogy aput megajándékozzuk egy horgászzsinórral... Ugye értitek, mire gondolok? Nem arra buzdítlak benneteket, hogy ezután pazaroljátok azt, amit nehezen megtakarítottatok, csak arra, hogy gondoljatok mindig másokra is! A tágabb családra, s olykor egészen távoli földrészek lakóira, akiknek jólesik a törődésetek, együttérzésetek, sőt talán az életet jelenti nekik. Az jutott eszembe, hogy egy-egy UNICEF képeslap vagy szatyor megvásárlása biztosan nem ingatná meg pénzgazdálkodásotokat. Az összegyűlt forintok pedig segítséget jelentenének az éhező gyerekeknek.

Remélem, megfogadjátok javaslatomat. Szeretettel üdvözöllek benneteket.

Dobos Dorka

Párnababa
(Horváth Zsófi kisdobos munkája)

Mi a véleményed?

Zsóka a játszótéren leesett a hintáról. Egy kicsit megütötte magát, amikor a homokra potytyant. A körülötte álló gyerekek, akik látták, mi történt, különbözőképpen viselkedtek. *Jóska* nagyot nevetett, amikor Zsókát a földön kalimpáló lábakkal megpillantotta. *Marika* gyorsan a tanító nénihez futott és elmesélte neki, hogy járt Zsóka. *Zoli* a megürült hintára pattant. *Kati* tanáccsal látta el, hogyan kell vigyázni a hintán. *Ancsa* felsegítette a földről.

Görög Júlia rajzai

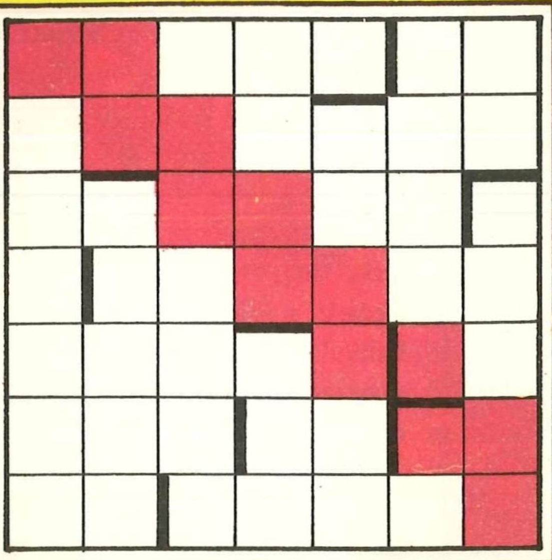
Az iskola udvarán ugróiskolát játszottak a gyerekek. Hogy, hogy nem, két gyerek hajbakapott az elsőbbség megítélésén. „Csaltál" — kiáltotta *Csaba*. *Jóska* nem hagyta annyiban a dolgot, és máris egymásba kapaszkodva birkóztak. „Hajrá Csaba" „Hajrá Jóska", hangzott a körülöttük álló gyerekek biztatása. Hagyjátok azonnal abba! — kiabálta Gabi. Szólok gyorsan a tanító néninek — buzgólkodott Eszter. „Csaba kezdte" — védelmezte Jóskát *Tibor*. *Péter* Csaba pártjára állt...

Dr. Bíró Katalin

Játsszátok el a történeteket! Újabb szereplők is kerülhetnek a játékba. Írjátok le mindkét jelenetet saját befejezéssel! Mondjatok véleményt a szereplőkről.

Februári fejtörő

Keresztrejtvény

A megfejtéseket írjátok be a □ rácsba. Ügyeljetek minden szó és betűpáros elhelyezésekor a betűk számára és a vastag vonallal jelzett határokra. Az előforduló ékezethibákkal most nem kell törődnötök! A színes négyzetekbe eső betűket olvassátok össze! (Ugye remek ötlet?) A keresztrejtvényből ezt a szöveget küldjétek be.

7 betűsök: KÖVEZET, RÖSZKEI, ÖZÖNVÍZ
6 betűsök: VALIKA, VASTAG, SZÉLES
5 betűsök: CSÍRA, A SORS, IPAFA, KÖRÖM, ZOKNI, LIGET
4 betűs: ÖNTÉ
3 betűsök: NÉP, ERE
2 betűsök: ŐZ, LÓ, TS, ÚR, ÉK, TI, ÓZ, ÚF

Képrejtvény

Keverék

Három madár nevének betűit kevertük össze. Mindhárman velünk töltik a telet: NEKIC, KALRHYÁ, RAÚVJ

Kiegészítő

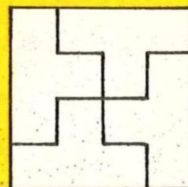
Egészítsd ki a függőleges oszlopokba írt neveket a hiányzó betűkkel és olvasd össze a középső sor betűit. Mátyásról is azt tartják, hajó is van ilyen.

L	N	M	P	Ö	F	E
A	O	A	É	D	E	M
O	M	D	E	N	K	K
S	I	I	R	*	Ó	E

Nem is olyan könnyű

Korábban már szerepelt az alábbi „T" alakzat (egy számtanfüzetlapra nem nehéz felrajzolni). Könnyű vele kitölteni egy 4×4-es négyzetet úgy, ahogy a rajzon látod. Négy ilyen négyzettel könnyű kitölteni egy 8×8-as négyzetet is. Most az a feladat, hogy a 8×8-as négyzetet úgy töltsétek ki az adott alakzattal, hogy a bemutatott 4×4-es kitöltési mód sehol se szerepeljen benne!

A rejtvények megfejtéseit legkésőbb február 26-ig juttassátok el nyílt levelezőlapon szerkesztőségünkbe! (Budapest Pf. 100. 1502)

Virágkosár

A melléklet elkészítésének leírása

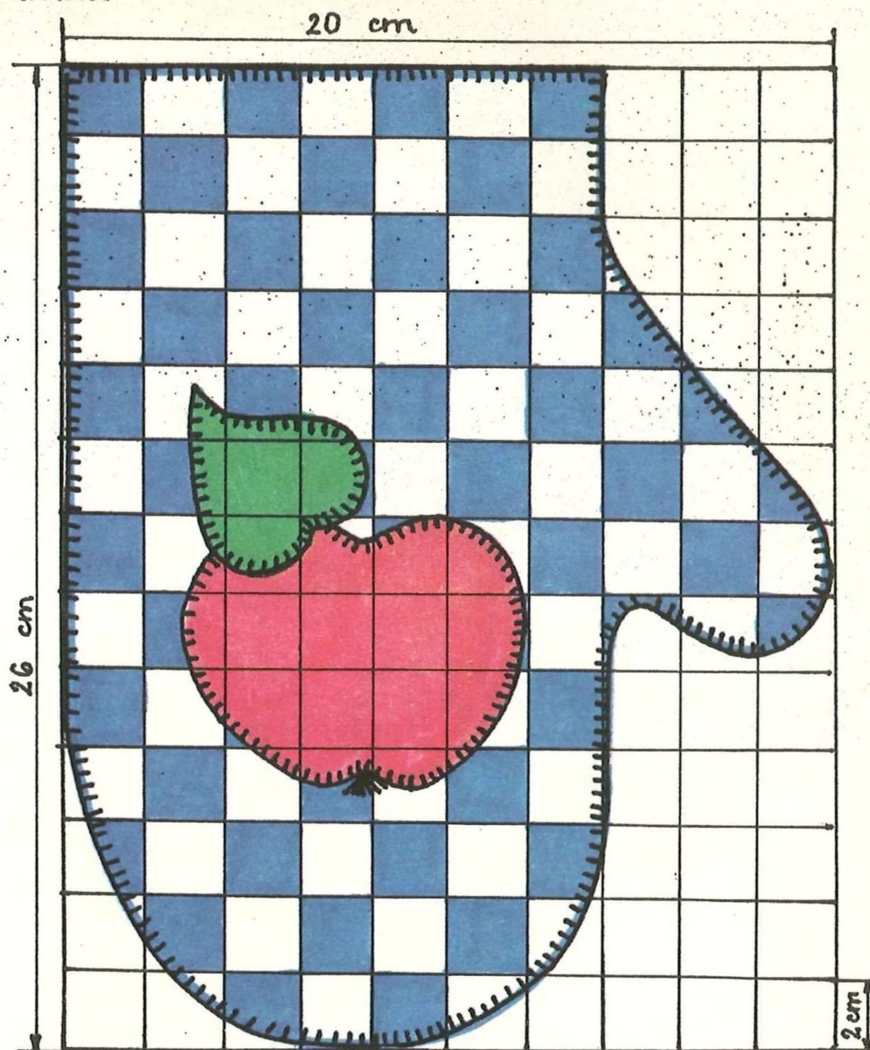
Vágjátok körül a kiterített kosár rajzát. A szaggatott vonalak mentén hajtogassátok befelé az oldallapokat, majd a pettyes nyelvecskéket kenjétek be ragasztóval és illesszétek össze a mintarajz szerint. Hátra van még a kosár másik füle, azt egyszerűen ragasszátok a fülek belső oldalára, hogy erősebb legyen.

A virágkosár elkészítését nőnapra szántuk. Ha elérkezik március 8., helyezzetek bele kis barkaágakat és egy csokor hóvirágot vagy apró édességet. Nőnapon megajándékozhatjátok vele a család nőtagjait vagy lányosztálytársaitokat. Idő még van elég, hogy e minta szerint több kosárkát is készíthessetek.

Edényfogó kesztyű

Az 1. ábra alapján készítsetek szabásmintát. A kesztyű anyaga lehet bármilyen vastag szövet, de legszebb filcből. Ha szövetmaradékot használtok, akkor szükséges még valamilyen kockás, pöttyös, csíkos vagy virágos vászon, karton vagy kékfestő anyag is, amivel a szövetet beborítjátok. Ebben az esetben 4 db kesztyűformát vágjatok ki, 2 db-ot szövetből, 2 db-ot vászonból. Vigyázzatok, mert a vászonanyagnak nem mindig egyforma a két oldala! Ezért 1 db jobbkezes és 1 db balos formát kell kivágni. Ha filcből csináljátok, elég 3 db kesztyűforma, mert csak a tenyérnél kell duplán venni az anyagot, hogy ne engedje át a meleget. Ha szövetből és vászonból csináljátok, középre kerül a 2 db szövet, kívülről ezt 2 db vászon fogja közre, az így egymásra helyezett négy réteg anyagot pelenkaöltéssel varrjátok össze, először körben az oldalán. A bebújós oldalán 2–2 rétegre válasszátok szét az anyagot, és úgy szegjétek be pelenkaöltéssel, hogy a két vastag szövet közé lehessen majd bedugni a kezet.

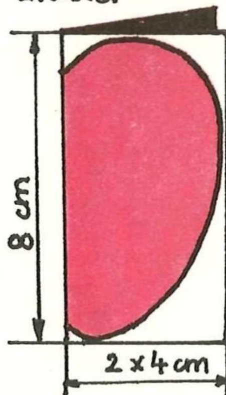
Ám mielőtt az összevarráshoz fognátok, előbb a kesztyű fejére rá kell varrni, szintén pelenkaöltéssel az almadíszt (de lehet más is, például virágok, szív, gyümölcsök). Az alma kivágásához is készítsetek sablont a 2–3. ábra szerint. Amennyiben a díszítéshez filcet használtok, varrás helyett ráragaszthatjátok.

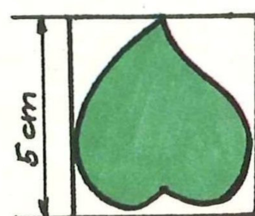

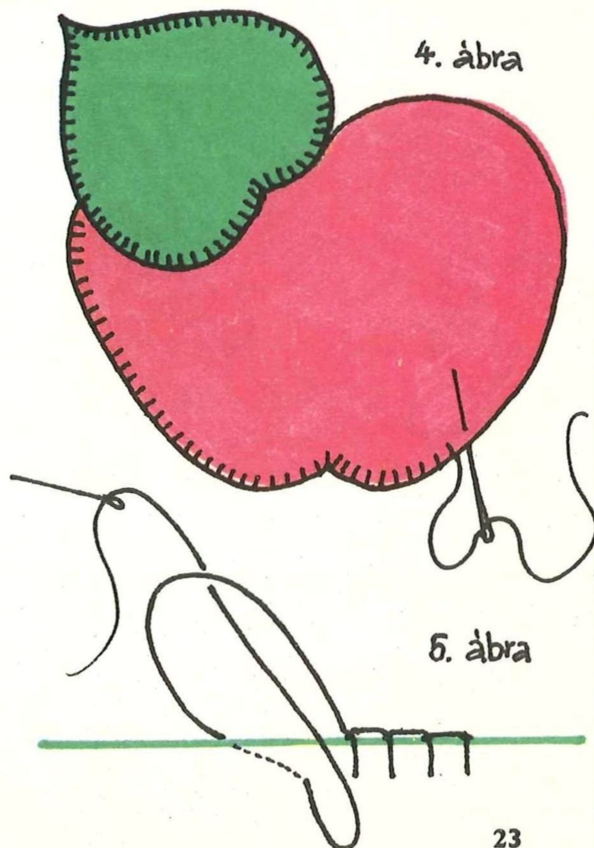
Poháralátét

A kesztyűhöz illően ez is alma formájú. A kesztyű díszénél lehet 1-2 cm-rel nagyobbra csinálni. Ekkor ehhez új sablont kell készíteni, s a levélkét is vágjátok ki előbb papírból. Azután rajzoljátok rá a filcre ügyesen, anyagtakarékosan! Végül a levélkéket pelenkaöltéssel varrjátok félig az almára a 4. ábra szerint, a másik felén is folytassátok az öltögetést, hogy szép legyen. (Esetleg az almát is körülvarrhatjátok.) A varráshoz minden esetben hímzőfonalat, például gyöngyfonalat használjatok. Az öltés módját megtanulhatjátok az 5. ábra alapján. A poháralátétből természetesen több példányt érdemes elkészíteni, és máris kitűnő ajándék lehet belőle nőnapra; egy garnitúra (6 db) elkészítése esetén anyák napjára.

Szabó M. Katalin

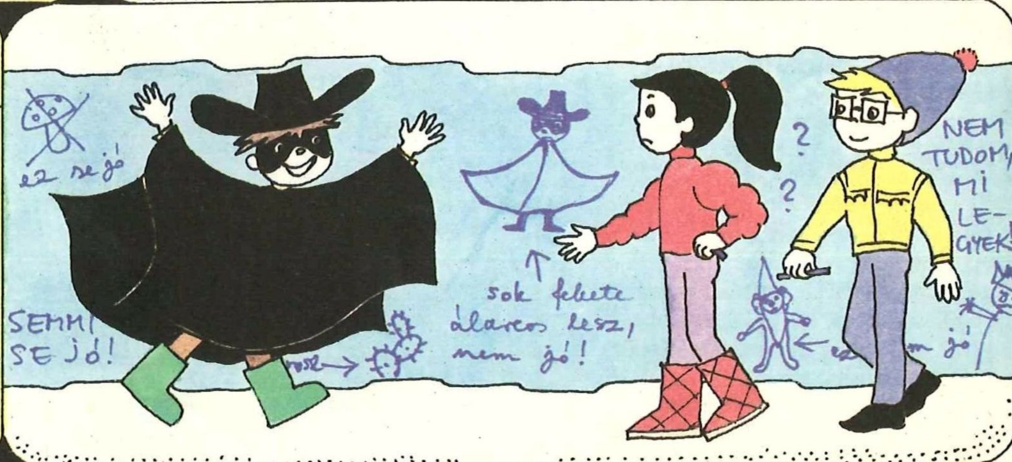

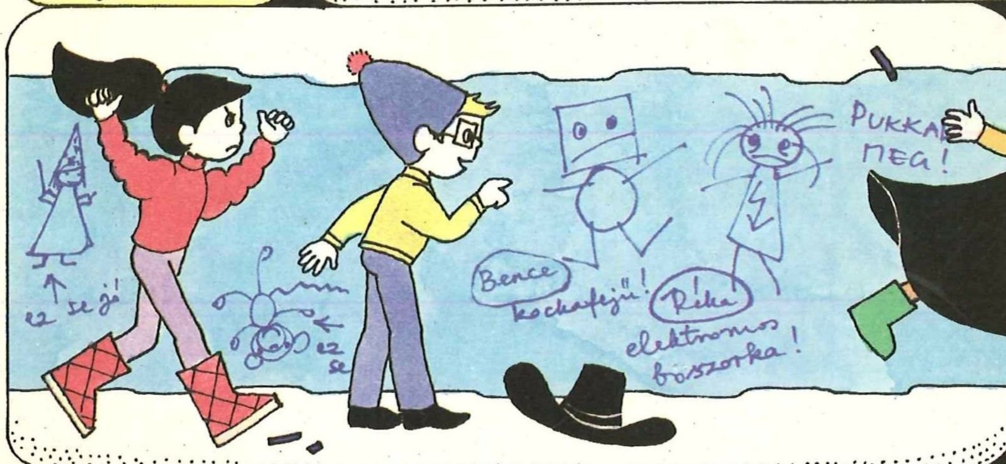
A KÉK KERÍTÉS

Volt egyszer egy nagy, kék kerítés, amelyik szerette, ha rajzolnak rá a gyerekek...

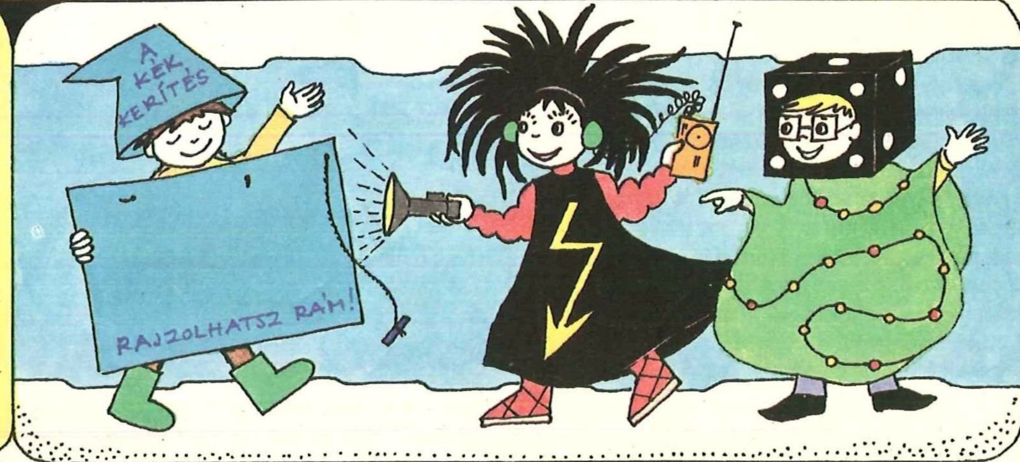
Réka és Bence azon törte a fejét, milyen jelmezbe öltözzenek – de semmi újat nem tudtak kitalálni. Ekkor betoppant Körmi. – Én leszek a fekete álarcos! – mondta büszkén. – Ugye jó? – Réka vállat vont, és a rajzra mutatott.

Körmi elkeseredett. – Nektek semmi se tetszik! – kiáltotta. Odafirkálta a véleményét a kerítésre és elrohant. Réka dühös lett, de Bence megnyugtatta. – Nézd, egész jó ötletei vannak! Már meg is van a ma esti jelmezünk!

Bence kockafejet csinált magának, és társasjátékot festett a köpenyére. Réka elektromos boszorkánák öltözött. De mi lesz Körmivel? Körmit nem kell félteni! Ő találta ki a legjobbat!

Marék Veronika